

Orchestra Națională Radio

Concertul Orchestrei Naționale Radio, aflată sub bagheta lui Corneliu Dumbrăveanu, a constituit unul dintre punctele de maxim interes în cadrul ediției actuale a Săptămânii Internaționale a Muzicii Noi. Polarizarea interesului publicului față de acest eveniment al festivalului își poate găsi explicația în interpretarea în primă audiție românească a lucrării *Et expecto resurrectionem mortuorum* de Olivier Messiaen, dar în egală măsură în posibilitatea de a reauzi *Simfonia a V-a - Litanii la plinirea vremii* de Ștefan Niculescu și, nu în cele din urmă, în prezența apreciatului compozitor Francis Burt, cu a sa suită simfonică *Morgana*. Iată deci, în cadrul aceluiasi concert, trei ipostaze diferite, trei concepții diferite asupra devenirii omenești.

Cele cinci piese care alcătuiesc opus-ul lui Olivier Messiaen (compus în anul 1964) ilustrează fiecare câte un text din Sfânta Scriptură, în maniera proprie a limbajului creat de autor (moduri timbrale, de valori, intensități și înălțimi, intercorelate), încercând să sugereze o viziune eshatologică în egală măsură cutremurătoare și măreață. Formația instrumentală căreia îi este dedicată lucrarea grupează trei compartimente (lemne, alămuri și percuții metalofone) și "este destinată pentru a umple spații vaste: biserici, catedrale, locuri în aer liber, chiar și în creierul munților" (Olivier Messiaen). Versiunea interpretativă propusă de Corneliu Dumbrăveanu și de Formația de suflători și percuție a Orchestrei Naționale Radio a sunat mai puțin convingător decât ne-am fi așteptat, cu tempouri inconsistente, trenante, fără o coeziune structurală a întregului și cu sonorități lipsite uneori de masivitatea gândită de autor. Poate că și lipsa unor instrumente de percuție adecvate (cele trei gonguri diferit acordate, care ar fi trebuit să potențeze dramatismul părții a III-a, au fost reduse la unul singur), dar și a unui aparat orchestral mai numeros, să constituie motive obiective în scăderile calitative ale interpretării. Meritorie rămâne însă dorința organizatorilor de a prezenta publicului românesc această lucrare, de referință în muzica secolului XX.

Din piesa *Morgana* de Francis Burt răzbate, dincolo de programatismul subscris, un dramatism abia reținut, țesut printr-un rafinament orchestral și timbral de netăgăduit. Ideea de fantastic este sugerată prin ingenioasa pendulare dintre impresionism și expresionism, teluric și celest, având ca rezultat un întreg, arcuit într-o specială concepție ciclică. Dincolo de măiestria componistică a autorului, ni se relevă aspectul oarecum ludic al acestei lucrări, asemeni unui joc cu "Fata Morgana" vieții și a devenirii.

În finalul concertului, am avut bucuria reaudierii *Simfoniei a V-a - Litanii la plinirea vremii* de Ștefan Niculescu. Compusă între anii 1996-1997, lucrarea se adresează unei orchestre masive, din care însă a fost eliminată percuția, în slujba conceptului de cantabilitate, de monodie. Combinațiile complexe ale liniilor melodice (așezate în scări preponderent descendente) dezvăluie un intens dramatism* al discursului, articulat într-o unică mișcare. Compozitorul nota că "litaniiile sunt invocații adresate puterilor cerești, iar plinirea vremii se referă la un

eveniment semnificativ din trecut, prezent sau viitor, care privește un individ, o colectivitate, sau întreaga zidire”. Astfel, “plinirea vremii” poate fi o plinire a devenirii noastre ca oameni, începând cu momentul conștientizării unor legi situate undeva mult deasupra noastră, imuabile și absolute, dar la care nu întotdeauna ne raportăm.

* De remarcat această caracteristică, comună celor trei lucrări audiate în această seară.

Constantin SECARĂ

Pianistul Aladar Racz

Aula UCMR a găzduit în ziua de sâmbătă 29 mai, orele 17, recitalul de pian al pianistului Aladar Racz. Acesta a prezentat un repertoriu compus în principal din creații ale celor mai reprezentativi compozitori ai școlii maghiare de compoziție, majoritatea constituind prime audiții în România.

Astfel, cele “*Opt piese op.3*” ale lui György Kurtag o muzică densă și expresivă, s-au constituit în adevărate studii de expresie. Interpretul, Aladar Racz, a reușit să creeze o atmosferă poetică tălmăcind lucrarea cu multă sensibilitate. O altă lucrare aparținând compozitorului Karolyi Pal și intitulată “*Accenti*”, a evidențiat contraste între segmentele constitutive, atât în planul densităților sonore cât și în cel al dinamicii. “*Paesaggio con morti*” a fost titlul unei alte creații semnate de data aceasta de Andras Szöllösy. Lucrarea a presupus un grad înalt de dificultate tehnică, de altfel interpretată cu multă virtuozitate de către pianist. Forma variațională a discursului muzical a presupus o temă omofonă de coral, ce a fost supusă gradual unor continue metamorfozări. O altă lucrare tot cu titlul în limba italiană (!) “*Parlando, giusto e corale*” a aparținut lui Szabo Csaba și a solicitat de asemenea, prin virtuozitate, măiestria interpretativă a pianistului Aladar Racz. Accentele puternice, cluster-ele efectele de ecou au fost doar câteva din procedeele componistice utilizate de compozitor.

Trebuie menționat faptul că alături de lucrările compozitorilor menționați au mai fost interpretate și creații aparținând lui Toru Takemitsu - *La pause ininterrompue*, Massimo Lauricella - *Nuances* și Christian Alexandru Petrescu - *Cimpoaiele din bătrâni*. Această ultimă lucrare a avut la bază un inedit dans popular din Leșu (Bistrița-Năsăud) grefat pe o formă repetitiv-aditivă cu structuri de tipul ab, abc, bcd, cde etc.

Aladar Racz a evidențiat în recitalul susținut atât stăpânirea unei tehnici pianistice de nivel superior cât și o sensibilitate expresivă care i-au permis să abordeze cu succes un repertoriu reprezentativ pentru literatura pianului secolului XX.

Adrian-Leonard MOCIULSCHI